

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Algemene Rekenkamer
Tav. Drs. F.C. Giskes
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Politie**
Facilitair management en IV

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
2016165

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 29 november 2016
Onderwerp Bestuurlijke reactie rapport ICT politie 2016

Geachte mevrouw Giskes,

Graag wil ik u, mede namens de korpschef, danken voor het conceptrapport ICT Politie 2016. Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw rapport. Hieronder ga ik in op uw belangrijkste conclusies. In de bijlage treft u een reactie per aanbeveling aan.

Samenvattend kan ik aangeven dat ik uw aanbevelingen overneem en constateer ik dat de politie reeds opvolging geeft aan een deel van uw aanbevelingen. Ik zie uw rapport als een steun in de rug voor de ontwikkelingen die op IV Politie gebied de laatste jaren zijn ingezet en tevens als een stimulans om de aandacht voor verdere versterking van basis en de vernieuwing van de politie IV met de volle aandacht voort te zetten.

Ik ben blij met uw constatering dat de politie sinds 2011 op ICT-gebied vooruitgang heeft geboekt; met name op het gebied van sturing en beheersing en in een periode waarin een grote reorganisatie werd doorgevoerd. Hierbij is weloverwogen gekozen om eerst te investeren in het verbeteren van de ICT-infrastructuur. Dit was noodzakelijk om te komen tot stabiliteit en betrouwbaarheid van de systemen. Ondanks dat dit voor de eindgebruiker minder zichtbaar was, is deze investering in de infrastructuur voor de vorming van de nationale politie van groot belang. Hiermee is de basis gelegd voor de benodigde vernieuwing. Naar aanleiding van uw rapport uit 2011 is een meting van de gebruikerservaring¹ ontwikkeld, waarmee de beleving van de gebruiker wordt gemonitord. Deze laat een lichte stijging in de waardering van de gebruiker zien. Bij de laatste meting is een waardering van 6,6 (najaar 2016) ten opzichte van een 6,3 (najaar 2013) in de eerste meting vastgesteld.

¹ Belevingsmonitor IV Politie, meting september 2016

Prioritering binnen nieuw financieel fundament

Met de aan de politie toegekende extra middelen bij Voorjaarsnota en de begroting van Veiligheid en Justitie 2017 is de financiële continuïteit van de uitvoering van de huidige vastgestelde voornemens voor de politie gewaarborgd. Het financiële kader van de politie en daarbinnen het IV-budget is hiermee verhoogd. Bij de bepaling van de hoogte van dit budget is rekening gehouden met de absorptiecapaciteit van de politieorganisatie. Tegelijkertijd is een prioriteitsvolgorde geïntroduceerd die structuur geeft aan de IV-activiteiten in de komende jaren. Dit is als kader betrokken bij de opstelling van IV-portfolio 2017 en verder. De prioriteitsvolgorde luidt: (1) basis op orde; (2) rationalisatie; (3) eigen beheerde omgevingen; (4) vernieuwing Aanvalsprogramma; (5) overige vernieuwing. De prioriteiten 1 t/m 3 dragen eraan bij dat de beheerkosten van het huidige ICT-landschap dalen (door bijvoorbeeld het uitzetten van verouderde applicaties) zodat binnen het financiële kader de ruimte voor vernieuwing kan toenemen. Het met de vorming van de nationale politie ingevoerde portfolioproces faciliteert daarbij steeds het keuzeproces.

Vernieuwing

Het vorengaande betekent niet dat er de afgelopen jaren geen vernieuwing heeft plaatsgevonden. De politie heeft daarbij prioriteit gegeven aan de Business Intelligence (BI) functie. Door investering in BI kan de politie omvangrijke hoeveelheden informatie verwerken en is de politiemedewerker in staat sneller de beschikbare informatie te doorzoeken en te analyseren. Daarnaast heeft de politie gekozen om te investeren in het mobiel ontsluiten van informatie. Bijna 32.000 smartphones met MEOS functionaliteit zijn eind dit jaar uitgerold. Naast de mogelijkheid voor identificatie, bevragen en het maken van een digibon is de functionaliteit van de MEOS-smartphone nu uitgebreid met een app voor het aanhoudingsproces en de mogelijkheid om veilig foto's te versturen. Eind 2017 zullen alle 66.000 medewerkers van politie een smartphone hebben. Ook komen er op korte termijn, door een extra intensivering van het Kabinet in de gebiedsgebonden politiezorg, 4.000 extra laptops beschikbaar waarmee op locatie kan worden gewerkt en aangiftes kunnen worden opgenomen.

Integrale balans

De komende jaren zal moeten worden gezocht naar een balans tussen (reductie van) beheerkosten, stabiliteit/onderhoud en vernieuwing. Het vinden van die balans zal plaatsvinden binnen een versterkte governance, sturing en beheersing binnen de politie. Het IV-portfoliomanagementproces wordt doorontwikkeld conform mijn ambitie om strategische doelen op het gebied van IV, net als van de overige bedrijfsvoeringsaspecten, op te nemen in de reguliere planning- en controlcyclus met o.a. opname in het (meerjarige) beheersplan en begroting. In deze doorontwikkeling wordt ook de betrokkenheid van het gezag bij de strategische IV-doelen van de politie op het gebied van bedrijfsvoering en de integraliteit van de portfolio's vergroot. Daarbij moet inzichtelijk gemaakt worden op basis van welke keuzes de operationele ICT-doelstellingen terugkomen in de programma's en projecten binnen het portfolio en hoe dit portfolio is ingepast in het beheerplan en de begroting.

Toezicht

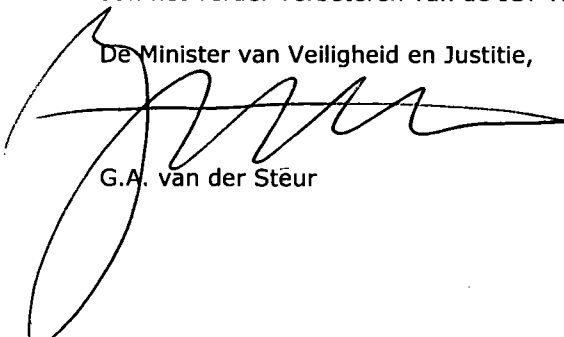
De Commissie van toezicht op het beheer is onderdeel van de evaluatie die wordt uitgevoerd door de Commissie Evaluatie Politiewet 2012. Daarnaast verwacht ik dat de basis van de nationale politie eind 2017 op orde is gebracht en het interne

toezicht van de politie is geïntensiveerd. Ik ben voornemens om het externe toezichtsarrangement eind 2017 aan te passen. Keuzes hierin zullen gemaakt worden na het verschijnen van het rapport van de commissie Evaluatie Politiewet 2012 en met inachtneming van de aanbevelingen die daaruit voortvloeien. Bij een bijstelling van het externe toezicht zal in ieder geval gestreefd worden naar integraliteit en een passend informatie- en rapportage instrumentarium.

**Directoraat-Generaal
Politie**
Facilitair Management en IV
Datum
29 november 2016
Ons kenmerk
2016165xxx

Ik dank u nogmaals, mede namens de korpschef, voor uw onderzoek en uw rapportage en de daaruit voortkomende aanbevelingen. Die zullen zeker bijdragen aan het verder verbeteren van de ICT van de politie.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Stêur

Bijlage reactie op aanbeveling

1: Zorg dat de korpsleiding een duidelijke koppeling aanbrengt tussen de doelstellingen voor de ICT en de strategische doelstellingen van de politie, zodat helder is op welke wijze de ICT-doelstellingen bijdragen aan de strategie. Laat de korpsleiding daarbij inzichtelijk maken op basis van welke keuzes de operationele ICT-doelstellingen terugkomen in de programma's en projecten binnen het portfolio.

De korpsleiding zal begin 2017 komen met een vooruitblik op de strategische ontwikkeling van de politie in de periode vanaf 2018. In samenhang met deze vooruitblik op de strategische ontwikkelingen van de politie wordt gewerkt aan een actualisatie van de IV-strategie en zal gekomen worden tot een IV-strategie voor 2018-2023. Deze actualisatie zal een betere verbinding tussen de strategische doelstellingen van de politie en de ICT-doelstellingen opleveren.

De IV-strategie wordt geoperationaliseerd binnen het IV-portfoliomanagement. Het IV-portfoliomanagementproces wordt doorontwikkeld conform mijn ambitie om strategische doelen op het gebied van IV, net als van de overige bedrijfsvoeringsaspecten, op te nemen in de reguliere planning en controlcyclus met o.a. opname in het (meerjarige) beheersplan en begroting. In deze doorontwikkeling wordt ook de betrokkenheid van het gezag bij de strategische doelen van de politie op het gebied van bedrijfsvoering (incl. IV) en de integraliteit van de portfolio's vergroot. Ook uw onderzoek heeft immers aangetoond dat complicaties kunnen ontstaan als de planning en control cyclus voor het beheer van het korps afwijkt van de planning- en controlcyclus voor de IV portfoliokeuzes. Deze ontwikkeling heb ik als kader voor het jaar 2018 opgenomen in mijn jaaraanschrijving 2018. Aangezien ik voornemens ben het aanvalsprogramma per eind 2017 te stoppen, is het jaar 2018 een natuurlijk moment om een stap te maken in integratie van de planvorming.

2. Bestendig een goed toezicht op de ICT van de politie. Betrek in de evaluatie van de Politiewet, die in de loop van 2017 plaatsvindt, ook het toezicht op de ICT.

De Commissie van toezicht op het beheer is onderdeel van de evaluatie die wordt uitgevoerd door de Commissie Evaluatie Politiewet 2012. Het ligt in de rede om het externe toezichtsarrangement aan te passen als eind 2017 de basis van de nationale politie op orde is en het interne toezicht is geïntensiveerd. Keuzes hierin zullen gemaakt worden na het verschijnen van het rapport van de commissie Evaluatie Politiewet 2012 en met inachtneming van de aanbevelingen die daaruit voortvloeien. In de tussentijd is het mijn voornemen om de termijn van de Reviewboard te verlengen tot het einde van het Aanvalsprogramma. Bij een bijstelling van het externe toezicht zal in ieder geval gestreefd worden naar integraliteit en een passend informatie- en rapportage instrumentarium.

De korpschef is, mede naar aanleiding van het begin dit jaar uitgevoerde 'self assesment' op de voortgang van de realisatie en de adviezen van de Reviewboard en de externe accountant, reeds gestart met het versterken van de control en toezichttaken binnen de politieorganisatie. Via de verdere ontwikkeling van de kaders voor risicomanagement en het in werking brengen van het stelsel van risicomanagement binnen de gehele politieorganisatie wordt in 2017 een grote stap gezet naar de borging van risicomanagement.

**Directoraat-Generaal
Politie**
Facilitair Management en IV
Datum
29 november 2016
Ons kenmerk
2016165xxx

Ook op de IT-auditfunctie zijn reeds en zullen verdere stappen ter verbetering worden gezet. Op korte termijn zal door de politie een politiebrede auditcommissie worden opgericht, waarin ook externe deskundigheid wordt georganiseerd. Deze auditcommissie krijgt een rol als interne toezichthouder en kan de korpschef gevraagd en ongevraagd adviseren op het gebied van auditing ten aanzien van zowel taakuitvoering als bedrijfsvoering. De auditcommissie zal een bijdrage leveren aan het verder inzichtelijk maken van het controleterrein voor audit, het maken van keuzes daarbinnen, het versterken van de focus op het gebied van risicomangement en het verantwoorden van de auditcapaciteit. Per 1 januari 2017 zullen de financial, de operational en de IT-audit functies worden samengevoegd, waarmee de IT-auditfunctie wordt versterkt. De capaciteit van de IT-auditfunctie wordt op korte termijn uitgebreid, hiervoor is zowel in- als extern de werving gestart.

**Directoraat-Generaal
Politie**
Facilitair Management en IV
Datum
29 november 2016
Ons kenmerk
2016165xxx

3. Verbeter de verantwoording, onder andere aan het parlement over de lopende ICT-ontwikkelingen. Bij het verantwoorden hoort ook het benoemen van risico's en een helder inzicht in het kostenverloop. Het Rijks ICT-dashboard biedt hiervoor bijvoorbeeld een beproefde structuur. Ook andere grote organisaties die op afstand staan van het Rijk of van de ministeries informeren over grote projecten via het Rijks ICT-Dashboard. Dit geldt bijvoorbeeld voor organisaties als het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, de Sociale Verzekeringsbank en de Belastingdienst. Wij zien geen relevant verschil tussen deze organisaties en de politie als het gaat om aansluiting op het Rijks ICT-Dashboard.

Met u deel ik het belang van openheid, transparantie en verantwoording ten aanzien van het benoemen van risico's en inzicht in het kostenverloop van de ICT ontwikkelingen.

Het externe toezichtsarrangement ben ik voornemens aan te passen als eind 2017 de evaluatie van de Politiewet 2012 is afgerond. De Commissie van toezicht op het beheer politie is onderdeel van de evaluatie. Het ligt in de rede om het externe toezichtsarrangement na het verschijnen van het rapport van de commissie Evaluatie Politiewet 2012 en in die bredere context. Met inachtneming van de uitkomsten van de evaluatie van de Politiewet 2012 zal ik, met de korpschef, het instrumentarium bekijken dat in de toekomst het stelsel vormt voor het intern en extern toezicht op de politieorganisatie en de IV daarbinnen.

Tot en met 2017 zal ik doorgaan met de voortgang van het Aanvalsprogramma twee maal per jaar aan de Kamer te rapporteren als onderdeel van de verantwoording over de realisatie van de nationale politie. In de rapportages over het Aanvalsprogramma wordt inzicht gegeven in kosten, bestede uren en realisatie van de doelstellingen van het Aanvalsprogramma in de vorm van output-indicatoren. Zoals gemeld is het daarna de bedoeling dat er meer en meer via de reguliere planning en control cyclus verantwoord wordt over de politie; te beginnen bij het jaar 2018.

Ik zal daarom in samenhang met de hierboven geschetste ontwikkelingen bekijken of, en zo ja hoe een mogelijke deelname aan het Rijks ICT-dashboard past in het toekomstige stelsel van toezicht en verantwoording.

4. Zorg voor een integraal inzicht in en overzicht van de ICT-kosten en baten bij investeringsbeslissingen.

**Directoraat-Generaal
Politie**
Facilitair Management en IV
Datum
29 november 2016
Ons kenmerk
2016165xxx

Op basis van de verantwoordelijkheidsverdeling – welke haar basis vindt in het Inrichtingsplan - wordt gestuurd en verantwoording afgelegd. De administratie en verantwoording van de politie is erop ingericht om dit te ondersteunen. Op korpsniveau wordt integraal verantwoord, binnen het korps is de verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering bij de respectievelijke bedrijfsvoeringkolommen (directies) belegd. De politie legt momenteel alle relevante gegevens vast in de interne administratie, waardoor er wel inzicht is in alle kosten van de politie, dit moet echter wel extracomptabel worden opgesteld. Op basis van dit integraal (extracomptabel) beeld worden van de totale ICT-kosten worden investeringsbeslissingen genomen. Ook bij het opstellen van business cases en het kostprijsmodel voor IV wordt hiervan gebruikt gemaakt. De ICT baten worden meegenomen in de business case.

In het Besluit Financieel Beheer Politie is vastgelegd op welke wijze de politie verantwoording aflegt. De indeling van deze verantwoording is een categoriale indeling. Zoals bedoeld in de Politiewet 2012 bied ik in mijn jaaraanschrijving de korpschef het beleidsmatige en financiële kader voor de voorbereiding van het beheersplan, de meerjarenbegroting en nadere richtlijnen voor het jaarverslag, de jaarrekening en de meerjarenraming. Ik ben voornemens in mijn jaaraanschrijving voor 2018 op te nemen dat de begroting voor 2018 een beter beeld geeft van de totale IV-kosten en baten zodat niet alleen extracomptabel het inzicht in de lasten gegeven kan worden maar tevens de begroting dit inzicht biedt.

Het Aanvalsprogramma is een tijdelijke constructie en hiervoor geldt een apart regime. De politie heeft de administratie dusdanig ingericht dat de verantwoording over het Aanvalsprogramma conform deze afspraken kan plaatsvinden. De vastlegging en verantwoording wordt door de externe accountant getoetst. In de rapportages over het Aanvalsprogramma wordt inzicht gegeven in kosten, bestede uren en realisatie van de doelstellingen van het Aanvalsprogramma in de vorm van output-indicatoren.

5. Voorkom dat opnieuw tekorten ontstaan binnen de ICT-begroting door het langer in stand houden van verouderde systemen, waardoor er een disbalans is tussen ICT-kosten en ambities. Maak zo spoedig mogelijk ruimte voor vernieuwing van de ICT-systemen.

Uw aanbeveling geeft dé uitdaging voor de ICT politie van de komende jaren aan. Met de aan de politie toegekende extra middelen bij voorjaarsnota en de begroting van Veiligheid en Justitie 2017 is de financiële continuïteit van de politie gewaarborgd. Het financiële kader van de politie en daarbinnen het IV-budget is hiermee verhoogd. Bij de bepaling van de hoogte van dit budget is rekening gehouden met de absorptiecapaciteit van de politieorganisatie en alle vastgestelde voornemens tot en met eind 2015. Tegelijkertijd is een prioriteitsvolgorde geïntroduceerd die structuur geeft aan de IV-activiteiten in de komende jaren. Dit is als kader betrokken bij de opstelling van IV-portfolio 2017 en verder. De prioriteitsvolgorde luidt: (1) basis op orde; (2) rationalisatie; (3) eigen beheerde omgevingen; (4) vernieuwing Aanvalsprogramma; (5) overige vernieuwing.

De prioriteiten 1 tot en met 3 dragen eraan bij dat de beheerkosten van het huidige ICT-landschap dalen (door bijvoorbeeld het uitzetten van verouderde applicaties) zodat binnen het financiële kader de ruimte voor vernieuwing kan toenemen. De komende jaren zal moeten worden gezocht naar een balans tussen (reductie van) beheerkosten, stabiliteit/onderhoud en vernieuwing. Het vinden van die balans zal plaatsvinden binnen een versterkte governance, sturing en beheersing binnen de politie. Het met de vorming van de nationale politie ingevoerde portfolioprocessen faciliteert daarbij steeds het keuzeproces.

**Directoraat-Generaal
Politie**
Facilitair Management en IV
Datum
29 november 2016
Ons kenmerk
2016165xxx

6. Vertaal de lange termijn ambities naar beheersbare stappen die, naarmate het uitvoeringsmoment dichterbij komt, meer uitgewerkt zijn in concrete (mijlpaal)producten, tijd en geld.

De lange termijn ambities van de politie (5 tot 10 jaar) op het gebied van informatievoorziening zijn vastgelegd in het 'Bestemmingsplan IV', hieronder ligt de IV-strategie die 3 tot 5 jaar vooruitkijkt en beschrijft op welke wijze de politie de ambities wil behalen. De politie kiest hierbij voor een 'infrastructurele benadering'. De kern van deze benadering is dat met kleine, beheersbare stappen bewogen wordt richting de lange termijn ambities. In het meerjaren IV-portfolio worden deze stappen concreet ingevuld. Zoals hierboven reeds aangekondigd, zal in 2017 de geactualiseerde IV-strategie worden opgeleverd die zich richt op de periode 2018-2023.

Voor het beheersbaar maken van de stappen maakt de politie gebruik van verschillende instrumenten met een afzonderlijke planningshorizon uit de planning en controlcyclus,, die concreter worden naarmate de planningshorizon dichterbij ligt. Het gaat hier om de instrumenten beheersplan en begroting en bijbehorende meerjarenraming met een planningshorizon van 1 tot 5 jaar. Deze worden in een bedrijfsplan vertaald naar activiteiten, financieel budgettair kader en specifieke mijlpalen voor het betreffende planjaar. Het IV portfolio is daar een belangrijk onderdeel van. De IV-portfolio 2017 wordt eind dit jaar door de minister van VenJ vastgesteld. Jaarlijks wordt middels het portfolioprocessen bekeken op welke wijze de beste balans gevonden wordt tussen investeren in verdere verbetering van de infrastructuur en de benodigde vernieuwing. Vanaf het IV-portfolio 2017 zal de politie starten met binnen de uitvoering van het IV-portfolio met kwartaalschijven te werken, waarmee een stap wordt gezet in verdere concretisering en monitoring van producten, tijd en geld.

Het is hierbij mijn ambitie om strategische doelen op het gebied van IV, net als van de overige bedrijfsvoeringsaspecten, op te nemen in de reguliere planning- en controlcyclus met o.a. opname in het (meerjarige) beheersplan en begroting.

7. Maak daarbij een realistisch plan om de vernieuwing binnen gestelde financiële en personele kaders en tijd op te leveren en houd daarbij vast aan het planmatig werken. Zie hoe bijvoorbeeld het Ministerie van Defensie dat heeft gedaan.

Met betrekking tot het Aanvalsprogramma zal ik op advies van de Review Board een nieuw, lenig en kortcyclisch kader voor het Aanvalsprogramma op stellen voor de resterende periode tot en met 31 december 2017. Ik zal daartoe het kader BAVP 2013-2017 per 31 december 2016 af sluiten en een nieuw kader op te

stellen voor 2017 als laatste jaar van het Aanvalsprogramma, daarbij gebruik makend van de hiervoor genoemde prioriteitsvolgorde en uw aanbevelingen.

Met het doorontwikkelen van het portfoliomanagement en de directere aansluiting bij reguliere planning- en controlcyclus, geef ik verder invulling aan uw aanbeveling. Met het aflopen van het Aanvalsprogramma eind 2017 zal de programmatische aansturing doorgezet worden in de lijn. De leerpunten uit het Aanvalsprogramma zullen hierin meegenomen worden en ik zal mij tot mijn collega de minister van Defensie wenden, om te bekijken welke lessen de politie kan trekken uit de invulling van planmatig werken door het ministerie van Defensie.

8. Betrek de gebruikers bij dit proces van vernieuwing door ze de gelegenheid te bieden suggesties aan te reiken en producten zelf te testen, voordat ze daadwerkelijk in gebruik worden genomen.

Ik onderschrijf het belang van het betrekken van gebruikers bij vernieuwing van systemen. Binnen de politie wordt daartoe gewerkt met gebruikersgroepen voor de belangrijkste systemen. Vanaf 2011 heeft de politie het betrekken van gebruikers versterkt, onder anderen door gebruik te maken van storytelling bij het ontwikkelen van nieuwe systemen. Op dit moment wordt deze betrokkenheid nog verder uitgebreid. De informatie uit deze gebruikersgroepen vormt de input voor wijzigingen in systemen en de input voor het opstellen van eisen aan nieuwe systemen. Ook bij het testen van nieuwe systemen of aanpassingen binnen systemen worden gebruikers betrokken. Daarnaast komen uit de halfjaarlijkse metingen van de Belevingsmonitor IV knelpunten en wensen naar boven.

Met het Aanvalsprogramma IV is gestart met het werken via de agile-methode, waar de participatie van gebruikers een belangrijk onderdeel in is. ICT-specialisten en uitvoerende politiemedewerkers werken samen bij het ontwikkelen van nieuwe systemen die daarmee beter aansluiten bij de wensen van de gebruikers. Deze agile werkwijze wordt steeds vaker toegepast binnen de IV-organisatie, waardoor de participatie van gebruikers nog verder wordt versterkt. Op dit moment wordt bekeken hoe de agile-methode nog breder toegepast kan worden en ook in het beheer van bestaande systemen zijn beslag kan vinden.

**Directoraat-Generaal
Politie**
Facilitair Management en IV
Datum
29 november 2016
Ons kenmerk
2016165xxx